

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
про основні тенденції зміни значень показників, що застосовуються
для розрахунку індексу регіонального людського розвитку

Рівненська облдержадміністрація

Органами виконавчої влади області проводилась системна робота, спрямована на створення необхідних умов для розвитку та росту людського капіталу, підвищення ефективності його використання на основі соціально-економічного росту.

В області відбулися позитивні **демографічні процеси**.

Протягом останніх п'яти років спостерігається тенденція до збільшення показника середньої очікуваної тривалості життя при народженні з 71,38 років у 2013 році до 71,62 років у 2017 році. На показник вплинуло зменшення смертності серед дітей, молоді.

Коефіцієнт смертності від навмисного самоушкодження поступово зменшується та коливається в межах від 15,1 померлих на 100 тис. наявного населення у 2013 році до 13,2 померлих на 100 тис. наявного населення у 2017 році внаслідок спаду кількості випадків спричиненні зовнішніми факторами (*травми, отруєння*).

З 2013 року по 2016 рік в області залишався **приріст чисельності населення**, проте у 2017 році з'явилась тенденція до скорочення (-1,8 проміле).

(Довідково: за січень-травень 2018 року приріст чисельності населення склав -0,9 проміле).

Чисельність наявного населення області на 01.01.2018 становила 1160,6 тис. осіб. Упродовж 2017 року чисельність населення зменшилася на 2116 осіб. Зменшення чисельності населення області відбулося за рахунок природного (289 осіб) та міграційного (1827 осіб) скорочення.

Відношення середньої заробітної плати до мінімальної протягом 2013 - 2016 років має позитивну динаміку (*2013 рік – 2,47 раза, 2014 рік – 2,49 раза, 2015 рік – 2,81 раза, 2016 рік – 3,03 раза*), що зумовлено збільшенням середньої та мінімальної заробітних плат.

Середньомісячна заробітна плата працівників області за 2017 рік становила 6013 грн. і зросла порівняно з відповідним періодом 2016 року на 37,7 відс.

Проте, у 2017 році відношення середньої заробітної плати до мінімальної зменшилося до 1,88 раза проти 3,03 раза у 2016 році в зв'язку підвищенням мінімальної заробітної плати до 3200 грн. (*2016 рік – 1600 грн.*).

Протягом останніх п'яти років спостерігається тенденція росту **обсягу видатків місцевих бюджетів**.

Зокрема, **видатки загального фонду** з урахуванням кредитування протягом 2013 – 2017 років коливаються в межах від 5635,3 млн.грн. до 12512,9 млн.грн., у **розрахунку на одну особу** – від 5319,9 грн. до 12332,8 грн.

Так, у 2017 році основна частка видатків спрямована на захищені статті, а саме 78,5 відс. загального обсягу видатків (9883,3 млн. грн.) та у порівнянні з 2016 роком збільшилась на 16,9 відс.

В структурі видатків місцевих бюджетів 30,2 відс. захищених видатків припадає на установи освіти, 36,0 відс. - на соціальний захист, 16,3 відс. - на установи охорони здоров'я.

Крім того, на оплату праці бюджетних установ спрямовано 4352,4 млн.грн. (34,6 відс.). Видатки на оплату комунальних послуг та енергоносіїв склали 353,2 млн.грн., продукти харчування – 119,7 млн.грн., поточні трансферти населенню - 83,3 млн.грн., підготовку кадрів вищими навчальними закладами I-II рівнів акредитації – 66,1 млн.грн., медикаменти та перев'язувальні матеріали – 8,3 млн.грн.

Для забезпечення фінансовими ресурсами виплат допомог загальний обсяг субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасової державної допомоги дітям та допомоги по догляду за інвалідами I чи II групи становить 2417,5 млн.грн., що на 12,8 відс. більше ніж у 2016 році.

За рахунок зазначених коштів забезпечено виплати допомоги при народженні дитини, по вагітності та пологах, на дітей одиноким матерям, малозабезпеченим сім'ям, інше.

Видатки на надання пільг та субсидій населенню збільшились проти 2016 року на 55,6 відс. і становили 2200,1млн.грн., на придбання твердого палива і скрапленого газу відповідно 15,4 відс і 141,4 млн..грн

Збільшується обсяг капітальних видатків, у 2017 році бюджет розвитку місцевих бюджетів сформовано в сумі 1246,4 млн.грн. проти 833,2 млн. грн. у 2016 році.

На реалізацію обласних галузевих програм у 2017 році із затверджених 191,4 млн. гривень видатків обласного бюджету фактично профінансовано 168,3 млн. грн., що на 5,1 відс. більше ніж у 2016 року.

Основні фактори зростання видатків на соціальне забезпечення є збільшення прожиткового мінімуму та тарифів на оплату енергоносіїв.

Протягом 2013 - 2017 років відбувається позитивна динаміка **рівня працевлаштування зареєстрованих безробітних**, так він зріс із 34,3 у 2013 році до 35,3 у 2017 році.

Протягом 2017 року професійне навчання проходило майже 8 тис. безробітних осіб, що на 0,6 відс. більше, ніж у 2016 році.

Рівень працевлаштування безробітних після закінчення професійного навчання у 2017 році склав 92 відсотка.

За останні п'ять років має місце тенденція до стабілізації **мережі ДНЗ**.

Так, зростає чистий показник охоплення дошкільними закладами дітей віком три – п'ять років від 65,3 відс. у 2013 році до 70,6 відс. у 2017 році до загальної кількості дітей.

В області функціонує **535 дошкільних навчальних закладів** (або на 15 закладів більше, ніж у 2016 - 2017 навчальному році), у яких здобувають дошкільну освіту понад 42 тис. дітей. Діти п'ятирічного віку повністю охоплені дошкільною освітою.

У 2017 році проведено реконструкцію приміщення та відкрито заклади дошкільної освіти у с. Новий Корець Корецького району, у селі Дубляни Демидівського району, у місті Радивилів; створено 8 навчально-виховних комплексів «школа-дошкільний навчальний заклад»: один у Корецькому районі, один у Радивилівській ОТГ, три у Рокитнівському районі, три у Здолбунівському районі.

У цьому навчальному році відкрито новозбудовані заклади дошкільної освіти у м. Радивилів, селах Обарів Рівненського, Дубляни Демидівського, Івачків Здолбунівського, Новий Корець Корецького районів.

Додатково відкрито 18 дошкільних груп у вже діючих закладах. Загалом створено 750 додаткових місць.

Крім того, дошкільну освіту діти здобували у 4 закладах позашкільної освіти, 3 - навчально-реабілітаційних центрах та 10- школи-інтернати, загалом ще 562 дитини мали змогу отримувати якісні освітні послуги.

Кількість випускників вищих навчальних закладів I – IV рівня акредитації протягом 2013 – 2016 років коливається в межах від 1,8 відс. до 1,5 відс. до загальної кількості населення у віці 25 – 70 років, проте починаючи з 2017 року - відбувається зріс до 1,6 відс.

Для забезпечення потреби населення в якісних освітніх послугах в області функціонує **636 закладів загальної середньої освіти** з денною формою навчання. Проведено оптимізацію закладів, внаслідок чого мережа шкіл скоротилась на 18 одиниць, з яких 3 ліквідовано (за відсутності учнів), 15 - переведено у філії опорних шкіл.

Мережа опорних шкіл області нараховує 20 закладів загальної середньої освіти, до складу яких входить 49 філій. З них у об'єднаних громадах функціонує 8 опорних шкіл та 17 філій. Розроблено мапу опорних шкіл.

У 2017 – 2018 навчальному році в рамках впровадження **Державного стандарту початкової загальної освіти** у чотирьох пілотних закладах загальної середньої освіти проводилася апробація 25 тижнів модельної навчальної програми інтегрованого курсу «Я досліджую світ» та апробація нових підручників для 1 класу **Нової української школи**. Для 897 вчителів початкової школи, які навчатимуть учнів перших класів у 2018 - 2019 навчальному році проведено III сесію з підвищення кваліфікації.

За рахунок коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа» у сумі 40,7 млн. грн. та співфінансування з місцевих бюджетів здійснюються закупівлі дидактичних матеріалів, сучасних меблів, комп'ютерного обладнання.

Для оснащення закладів загальної середньої освіти з поглибленим/профільним вивченням природничих та математичних предметів та опорних шкіл засобами навчання, у тому числі кабінетами фізики, хімії, біології, географії, математики, мультимедійними засобами навчання області виділено 17,6 млн. грн., використано – 3,4 млн. грн. *(відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 18.11.2017 № 929-р , наказу Міністерства освіти і науки України від 19.01.2018 № 58 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо використання коштів освітньої субвенції»).*

Підвезення учнів і педагогічних працівників, які проживають за межею пішохідної доступності, до навчальних закладів в області забезпечують 197 шкільних автобусів. Усіма видами транспорту організовано безперервний підвіз 15 тис. учнів сільської місцевості (99,5 відс.), у тому числі шкільними автобусами - 11,5 тис. учнів (76,2 відс.).

У минулому році придбано та передано для закладів освіти 15 шкільних автобусів.

У 2018 році на придбання шкільних автобусів місцевим бюджетам розподілено майже 25 млн. грн. коштів субвенцій та залишків субвенцій з державного бюджету. На даний час придбано 11 автобусів на суму 11,8 млн. грн.

В регіоні реалізується Обласна програма забезпечення закладів загальної середньої освіти шкільними автобусами у 2018 році *(розпорядження голови облдержадміністрації від 15.02.2018 № 104, рішення обласної ради від 16.03.2018 № 860)* з орієнтовним обсягом фінансування 41,2 млн. грн., в т.ч. співфінансування з місцевих бюджетів – 12,4 млн. грн.